

REFERAT

Frivillig kompensation av växthusgasutsläpp har blivit allt populärare i Finland och internationellt, och den väntas öka i popularitet. Avsikten med frivillig utsläppskompensation är att kompensera de klimatolägenheter som orsakas av växthusgasutsläpp genom motsvarande mängd minskade eller undanröjda utsläpp annanstans så att den totala effekten på de globala nettoutsläppen är lika med noll. I utredningen granskas särskilda frågor som hänför sig till två centrala helheter inom frivillig utsläppskompensation:

- Principiella, tekniska och juridiska frågor i anslutning till dubbelräkningen (dvs. dubbelt tillgodoräknande) av nationella klimatmål och frivillig kompensation.
- Förhållandet mellan den frivilliga informationsstyrningens medel och tvingande reglering som kan tillämpas på frivillig kompensation.

I utredningen visas en analys av dessa helheter som grund för statsrådets interna diskussion och för samverkan med intressegrupper i frågor som gäller reglering och främjande av medel för informationsstyrning. Utredningen har genomförts på uppdrag av miljöministeriet. För utredningen granskades centrala rättskällor som gäller frivillig utsläppskompensation på internationell, EU- och nationell nivå. Som stödmaterial användes intervjuer med utvalda sakkunniga.

I utredningens första del konstaterades att det är viktigt att frånga dubbelräkning för att säkra tillförlitligheten av påståenden i anknytning till frivillig kompensation. Risken med dubbelräkning hänför sig i princip till utsläppsminskningar eller upptag (s.k. bekämpningsresultat), som omfattas av Finlands klimatmål och syns i den nationella inventeringen av växthusgaser. Bedömningen är inte helt okomplicerad i alla fall.

Dubbelräkning kan undvikas antingen genom påstådda klimatåtgärder (kompenserat av användaren) eller genom motsvarande anpassning (värdlandet). Kompensation som grundar sig på påstådda klimatåtgärder bygger på bekämpningsresultat som räknas med i värdlandets klimatmål. Motsvarande anpassning betyder att bekämpningsresultatet som grundar sig på frivillig kompensation inte räknas med i värdlandets mål. Reglerna för genomförandet av Parisavtalet innehåller anvisningar om motsvarande anpassning, och dessa kan i princip tillämpas också på frivillig kompensation. Den nuvarande EU-lagstiftningen ger dock varken Finland eller andra EU-länder möjlighet till motsvarande anpassning. Uppdatering av EU-lagstiftningen diskuteras som bäst. Utmaningarna på EU-nivå är framför allt att alla EU-länder har ett gemensamt mål inom Parisavtalet, och att detta mål inte helt har fördelats mellan de enskilda medlemsländerna. Förutom en ändring av EU-lagstiftningen förutsätter frångåendet av dubbelräkning utveckling av de nationella systemen. Utredningen betonar särskilt att man ska säkra att minimikriterierna för goda kompensationsprojekt uppfylls.

I utredningens andra del konstaterades att den frivilliga informationsstyrningen borde koncentreras på att ge olika aktörer anvisningar om kvalitetskriterierna för kompensation. Informationsstyrningen väntas ge mervärde särskilt i styrningen och övervakningen av konsumentmarknadsföring. Därtill kan styrningen utnyttjas vid andra anskaffningar av kompensationstjänster än de mellan konsumenter och näringsidkare och i kompensation som tillhandahålls av välgörenhetsorganisationer.

Utredningen rekommenderar att Finland skapar ramar för påstådda klimatåtgärder som gäller inhemska bekämpningsresultat. Dessa ramar ska utvecklas med tiden och på längre sikt kan de eventuellt utökas med processer för motsvarande anpassningsåtgärder.